

160 éve született Ujhelyi Imre

„Haladjunk, hogy boldoguljunk”

„Mindig a jobbat”

Ujhelyi Imre

Állattenyésztésünk jelelegei helyzete, az előttünk álló feladatok kapcsán illő visszatekinteni a Magyaróvári Gazdasági Akadémia „nagy tanári karából” is kiemelkedő egyénisége, Ujhelyi Imre (1866–1923) életútjára, oktatói, kutatói, szakmai szervezői tevékenységére. Példája azt sugallja, hogy az állattenyésztés fejlesztése elképzelhetetlen színvonalas oktatás, kutatás, tenyésztésszervezés nélkül.

Ujhelyi Imre 1866. január 12-én, Dunapatajon született. Az elemi iskola elvégzése után Kalocsán, Szekszárdon és Baján tanult. Majd a felvételi követelményként megszabott gazdasági gyakorlat letöltése után felvételt nyert a Magyaróvári Gazdasági Akadémiára. Ott az állatbonc- és élettant, az általános állattenyésztést, a lótenyésztést, a szarvasmarha-tenyésztést, a tejgazdaságtant és az állatgyógyászatot, az egykori keszhelyi gazdasztól, Cselkó Istvántól tanulta. Az akadémiát kiváló eredménnyel végezte el, majd 1886-ban a Károlyiak nagykárolyi birtokára került gazdasági írnoknak. 1887-ben beiratkozott a Budapesti Állatorvosi Tanintézetbe, ahol sokat tanult többek között Tormay Bélától, Monostori Károlytól, Azary Ákostól, Hutyra Ferenctől.

Az állatorvosi diplomát is megszerezve 1889-ben a Somogyszentimrei Földmívesiskolához került, majd ez év októberében áthelyezték a Magyaróvári Gazdasági Akadémiára, ahol a „nagy tanári kar” tagjává vált, és hosszú ideig az akadémiai igazgatója volt.

Az állatorvosi diplomát is megszerezve 1889-ben a Somogyszentimrei Földmívesiskolához került, majd ez év októberében áthelyezték a Magyaróvári Gazdasági Akadémiára, ahol a „nagy tanári kar” tagjává vált, és hosszú ideig az akadémiai igazgatója volt.

Igazgatósága alatt épült az „az új Akadémia” (mai „B” épület”). Számos fejlesztés, a Magyaróvári Tejkísérleti Állomás, az Állatgyógyászati Állomást megalapítása fűződik nevéhez, amely intézetek igazgatója is volt. Megszervezte a Magyaróvári

Szarvasmarha-tenyésztő Egyesületet, a Tejellenőrző Szakosztályt, a Tejszövetkezetet. Jelentős munkát végzett a tejfeldolgozás, valamint a sajtkészítés terén. Fontos hangsúlyt fektetett az egyéb állatfajok tenyésztésére is. Tenyészbarmfi, kecske akciókat szervezett, szorgalmazta a hússertés tenyésztés bevezetését, közvetítette a yorkshire fajtát. Nagy hangsúlyt fektetett az állategészségügyi kutató-sokra, amelynek akkoriban elsősorban a tuberkulózis elleni védekezés volt a fő feladata. Munkájának eredménye a Bang-Ujhelyi féle eljárás a szarvasmarhagümőkór elleni védekezésben, időállóan bizonyult.

Azt a szellemiséget, amit a „nagy tanári kartól” kapott, 30 éves tanári működése alatt generációknak adta át. Számos külföldi útján szerzett tapasztalatait ugyancsak hasznosította mind az oktatásban, mint a kutatásban, fejlesztésben és tenyésztésszervezésben. Az állattenyésztés harcos egyénisége volt minden területen. A tenyésztők igen széles táborát nevelte, akik tanításainak eredményét, korszerű módszereit a gyakorlatba közvetlen átültetve segítették az állattenyésztés magasra emelését. Schandl József akadémikus, volt tanítvány megfogalmazása szerint „az Óvári Akadémián végzett gazdaifjak az Ujhelyi-féle irányelvek apostolaként széledtek el a magyar földön.” Tanítványai közül neves állatorvos, állattenyésztő és más tudósok, professzorok kerültek ki. Az „Ujhelyi Iskola” tanítványa volt többek között Bánwárth Sándor akadémiai tanár, a Magyaróvári Gazdasági Akadémia igazgatója, Bittera Miklós óvári akadémiai tanár, Csiki László keszthelyi akadémiai igazgató, tanár, Keller Oszkár, keszthelyi akadémiai tanár, Konkoly Thege Sándor egyetemi tanár, Manninger Adolf a Debreceni Mezőgazdasági Kísérlet Intézet igazgatója, Náray Andor debreceni gazdasági akadémiai igazgató, Schandl József akadémikus, Surányi János akadémikus, Csukás Zoltán akadémikus, Stolp Ödön debreceni akadémiai igazgató és még sokan mások. A felsorolt, és az itt név szerint nem említett, nemzetközi hírnévű tudós tanítványok Óváron, és más hazai és külföldi intézményekben folytatták Ujhelyi tudományos, kutató, fejlesztő munkáját.

Ujhelyi Imre eredményei nemcsak a ránk maradt épületekbe, intézményekbe, irodalmi forrásmunkákba épültek be, hanem közvetlen hasznosultak hazánk és a világ állattenyésztésében. Közvetítették Ujhelyi szellemét a közelmúlt és napjaink munkájához, irányt mutatva a mai állattenyésztési kutatásokhoz, fejlesztésekhez. Azt vallotta, hogy „Mindig a közérdek, főleg a kisember érdeke vezetett”.

Az egykori tanítvány, majd munkatárs Schandl József akadémikus (1956) szerint „Azt, hogy állattenyésztésünk 10-15 év alatt behozta fél évszázados lemaradását, elsősorban Újhelyi Imrének köszönhetjük.”.

Szabó Ferenc – Kovácsné Gaál Katalin